

1 Introducere

În ultimul timp, rețelele neuronale artificiale sunt din ce în ce mai întâlnite în învățarea automată, însă acestea nu sunt nicidecum tehnici noi, ele fiind propuse imediat după Cel de-al Doilea Război Mondial. Mai exact, prima rețea neuronală a fost construită în anul 1948 și a încercat să propună un model matematic pentru modul în care funcționează neuronii biologici. Marile piedici pentru *deep learning*¹ în acea perioadă erau complexitatea computațională în procesul de antrenare și necesitatea unui nivel mare de date de antrenament pentru a obține o performanță bună. Astfel, rețelele neuronale și-au pierdut atractivitatea, fiind preferate alte metode de clasificare precum SVM (Support Vector Machines) sau clasificatori liniari. Odată cu creșterea în popularitate a internet-ului, a crescut și nivelul de date distribuite public, făcând tehnicile de deep learning viabile în contextul actual, cu performanțe chiar mai bune decât metodele clasice.

Domeniul *Computer Vision*² a cunoscut un adevărat progres în jurul anului 2012 atunci când Alex Krizhevsky, Ilya Sutskever și Geoffrey Hinton au construit ceea ce s-a numit AlexNet.[1] O rețea neuronală convoluțională³ prin care au obținut o eroare de 15.3% în cadrul competiției ImageNet LSVRC-2010 care constă în clasificarea a 1.2 milioane de imagini de rezoluție înaltă într-una din 1000 de clase. Acest rezultat a fost cu 10.8% mai bun decât precedentul, arătând că tehnicile de deep learning au un potențial enorm în problema recunoșterii de imagini. La data scrierii acestei lucrări, eroarea în cadrul competiției este $\approx 2.9\%$.

Prima rețea convoluțională a fost creată în anul 1998 de către Yann LeCun, numindu-se LeNet-5. [2] Scopul ei a fost clasificarea cifrelor scrise de mână, fiind inspirată de anumite descoperiri din biologie care s-au referit la faptul că, în cortexul vizual, există neuroni care răspund individual la regiuni mici dintr-un anumit stimul, creierul neprocesând o imagine ca un tot unitar.

¹Familie de algoritmi de învățare automată ce au la bază rețelele neuronale

²Domeniu al inteligenței artificiale ce își propune înțelegerea imaginilor și a video-urilor de către calculator

³Rețea neuronală folosită în recunoașterea de imagini cu ajutorul operației de convoluție

În cadrul acestei lucrări vom studia folosința rețelelor neuronale convoluționale, a celor *obișnuite*, cât și a altor tehnici de învățare automată pentru a asigna independent unei instanțe, definită în problemă ca o mulțime de fotografii dintr-un restaurant, fiecare dintre următoarele clase:

1. bun pentru prânz (good for lunch)
2. bun pentru cină (good for dinner)
3. acceptă rezervări (takes reservations)
4. are sejur în aer liber (outdoor seating)
5. este scump (restaurant is expensive)
6. oferă alcool (has alcohol)
7. are serviciu de masă (has table service)
8. atmosfera este rustică (ambience is classy)
9. bun pentru copii (good for kids)

Această problemă a fost propusă în anul 2015 de cei de la Yelp prin platforma Kaggle.[4] Motivația din spate a fost că răspunsurile pentru întrebările de mai sus reprezintă un factor important în sistemele lor de recomandări, însă utilizatorii nu le oferă foarte des. În acest caz, un model de învățare automată care primește ca date de intrare fotografii dintr-un restaurant și oferă o valoare din mulțimea $\{0, 1\}$ pentru fiecare clasă ar fi de folos.

Structura datelor este următoarea:

- 234842 de imagini de antrenament în format .jpg și .png.
- 237152 de imagini de test folosite pentru a determina scorul în cadrul competiției.

- ***train_photo_to_biz_ids.csv***: tabel ce asociază fiecare fotografie de antrenament la restaurantul din care provine folosind id-uri.
- ***train.csv***: tabel ce conține 2 coloane $\{business_id, labels\}$ semnificând etichetarea unui restaurant (prin id-ul său) cu o submulțime din $\{1, 2, \dots, 9\}$ ce reprezintă cele 9 clase ilustrate mai sus.
- ***test_photo_to_biz_ids.csv***: tabel ce asociază fiecare fotografie de test la restaurantul din care provine folosind id-uri.

În total sunt 1996 de restaurante în setul de antrenament și 10000, ce trebuie clasificate, în setul de testare.

2 Problema clasificării. Tipuri de clasificare

2.1 Învățare supervizată

În contextul învățării supervizate ne este pus la dispoziție un set de date format din perechi (x_i, y_i) , x_i numindu-se *instanță* și y_i *etichetă*. Obiectivul unui algoritm de învățare automată este de a învăța o funcție care să modeleze cât mai bine relația dintre x_i și y_i ce reiese din date. După natura variabilei y , se pot defini 2 tipuri de probleme:

- Clasificare (variabila y este discretă)
- Regresie (variabila y este continuă)

În această lucrare vom aborda doar subiectul clasificării.

2.2 Clasificare binară

Problema clasificării binare ne cere ca pentru o instanță $x \in \mathbb{R}^p$ $p \in \mathbb{N}^*$ dată ca input și o clasă C , să returnăm o valoare $y \in \{0, 1\}$ astfel încât $y = 1$ dacă x face parte din clasa C , sau $y = 0$ în caz contrar. Mai formal, trebuie să găsim o funcție $h : \mathbb{R}^p \rightarrow \{0, 1\}$ definită astfel:

$$h(x) = \begin{cases} 1, & x \in C \\ 0, & \text{altfel.} \end{cases}$$

Această funcție se mai numește model sau ipoteză și scopul unui algoritm de învățare automată este de a oferi un model cât mai bun.

Un exemplu de clasificare binară este ca pentru o imagine să decidem dacă în aceasta se află sau nu o pisică. În acest caz, instanța x va fi un vector ce conține valoarea reală a fiecărui pixel și output-ul va fi $y = 1$ dacă în imagine apare o pisică sau $y = 0$ în caz contrar.

2.3 Clasificare cu clase multiple

La fel ca în cazul clasificării binare, instanța este $x \in \mathbb{R}^p$ $p \in \mathbb{N}^*$, însă, în loc de o singură clasă C , avem o mulțime $\{C_1, C_2, \dots, C_k\}$ $k \in \mathbb{N}^*$ disjuncte, iar obiectivul este să găsim o

funcție $h : \mathbb{R}^p \rightarrow \{0, 1, 2, \dots, k\}$ astfel încât:

$$h(x) = \begin{cases} 1, & x \in C_1 \\ 2, & x \in C_2 \\ \vdots & \vdots \\ k, & x \in C_k \\ 0, & \text{altfel.} \end{cases}$$

2.4 Clasificare cu etichete multiple

Pentru o instanță definită la fel ca mai sus $x \in \mathbb{R}^p$ $p \in \mathbb{N}^*$ și o mulțime $C = \{C_1, C_2, \dots, C_k\}$ $k \in \mathbb{N}^*$ vom construi o ipoteză $h : \mathbb{R}^p \rightarrow \{0, 1\}^k$ astfel încât pentru o predicție $y = h(x)$ să avem:

$$y_i = \begin{cases} 1, & x \in C_i \\ 0, & \text{altfel.} \end{cases} \quad i = \overline{1, k}$$

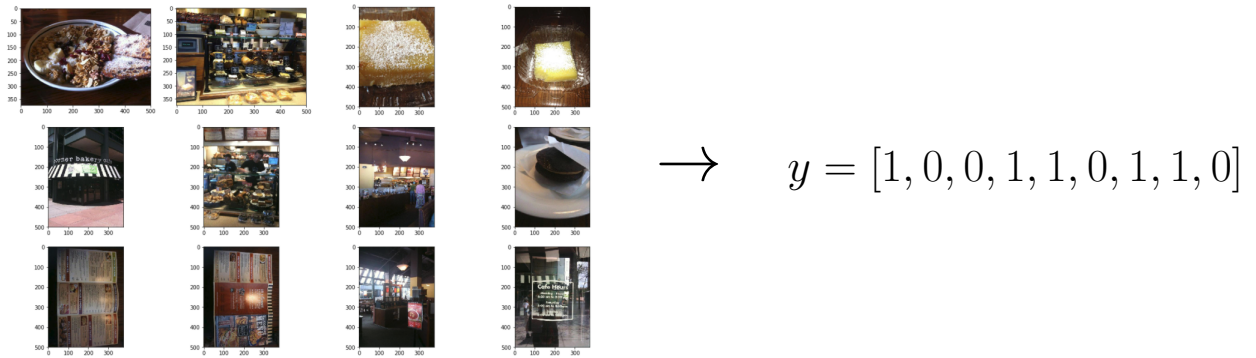
Apare des o confuzie între clasificarea cu etichete multiple și cea cu clase multiple. Diferența fundamentală este că în prima o instanță poate să aparțină mai multor clase, spre deosebire de cealaltă, în care o instanță este asignată unei singure clase. Totodată, clasificarea binară este un caz particular a clasificării cu etichete multiple atunci când $k = 1$. Detectarea obiectelor face parte din acest tip de clasificare, unde, pentru o imagine, vom marca prezența mai multor obiecte (clase) și nu a unui singur element.

2.5 Învățare multi-instanță

În acest caz, o instanță nu mai este reprezentată de un singur vector de numere reale, ci de o mulțime de astfel de vectori. Fie $X = \{x_1, x_2, \dots, x_k\}$ $k \in \mathbb{N}^*$ $x_i \in \mathbb{R}^{p_i}$ $p_i \in \mathbb{N}^*$ o instanță. O ipoteză h determinată de un algoritm de învățare automată va clasifica întreaga mulțime X și nu fiecare componentă x_i independent. [3]

Problema abordată în această lucrare este una de învățare multi-instanță și de clasificare cu etichete multiple. Un restaurant este reprezentat de o mulțime de imagini și rezultatul

este un vector y cu 9 componente, fiecare marcând prezență sau absență celor 9 clase descrise în capitolul introductiv.

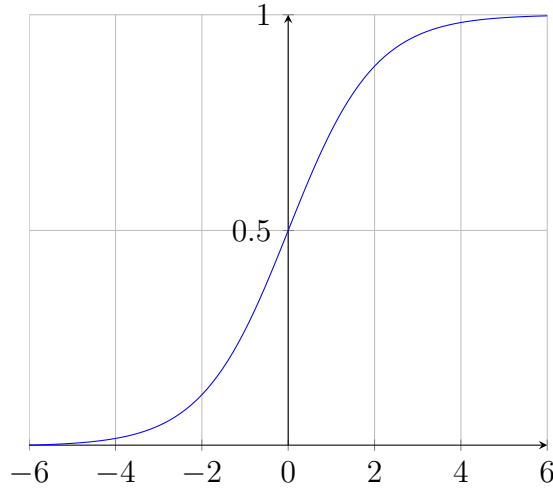

O instanță formată din 12 fotografii și vectorul asociat

3 Rețele neuronale

3.1 Regresie logistică

În cadrul acestui model vom calcula, pentru un anumit $x \in \mathbb{R}^{n_x}$, probabilitatea $P(y = 1|x)$. Parametrii modelului sunt un vector $w \in \mathbb{R}^{n_x}$ și un număr real $b \in \mathbb{R}$. Astfel, regresia logistică se definește ca $\hat{y} = \sigma(w^T x + b)$, în care funcția σ are următoarea expresie: $\sigma(z) = \frac{1}{1 + e^{-z}}$. Această funcție se numește funcția logistică sau funcția sigmoid și are următorul grafic:

Astfel, în contextul clasificării binare, vom eticheta instanța x cu:

$$y_x = \begin{cases} 1, & \hat{y} \geq 0.5 \\ 0, & \hat{y} < 0.5 \end{cases}$$

Fiind dat un set de date cu m exemple $\{(x^{(1)}, y^{(1)}) \dots (x^{(m)}, y^{(m)})\}$ dorim ca $\hat{y}^{(i)} \approx y^{(i)}$. Vom defini, pentru o predicție, funcția de eroare:

$$L(\hat{y}, y) = -(y \log(\hat{y}) + (1 - y) \log(1 - \hat{y}))$$

și costul pentru întregul set de date este dat de:

$$J(w, b) = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m L(\hat{y}^{(i)}, y^{(i)})$$

Regresia logistică este, în fapt, o problemă de optimizare, în care încercăm să găsim o configurație cât mai bună pentru parametrii w și b pentru a minimiza costul J pentru un

anumit set de date, iar în continuare vom prezenta câțiva algoritmi care ne vor ajuta în acest sens.

3.2 Metode de optimizare bazate pe gradient

3.2.1 Metoda gradientului descendent

Aceasta este un algoritm de optimizare iterativ care aproximează minimumul, de cele mai multe ori cel local, a unei funcții. În contextul funcției de cost J asociată regresiei logistice, algoritmul gradient descent are următorul pseudocod:

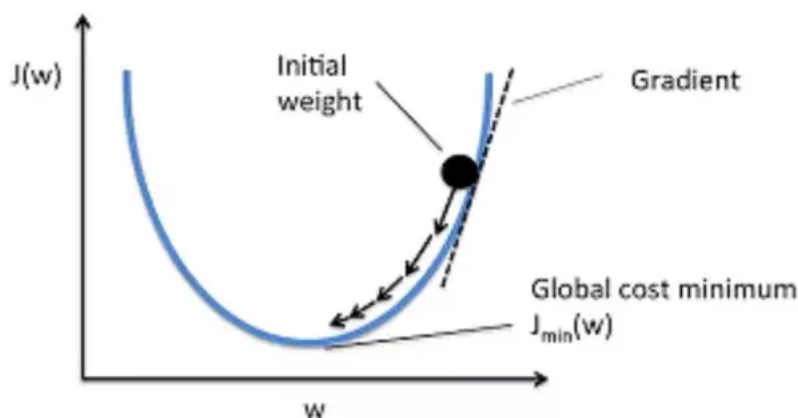
Algorithm 1 Gradient Descent

1: **while** stopping condition **do**

2: $w = w - \alpha \frac{\partial J(w,b)}{\partial w}$

3: $b = b - \alpha \frac{\partial J(w,b)}{\partial b}$

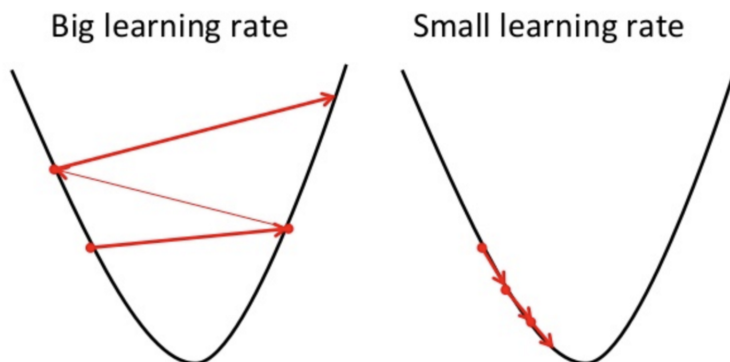
Condiția de oprire poate să fie efectuarea unui număr de iterații sau neîmbunătățirea rezultatului cu o valoare mai mare decât un ϵ fixat. Din punct de vedere grafic, pașii algoritmului arată astfel:

Funcția J din figură este o variantă simplificată a celei folosită în model, ignorând parametrul b

Există un așa numit hyper-parametru α (learning rate) care influențează mărimea pașilor efectuați atunci când algoritmul mișcă într-o direcție parametrul funcției ce trebuie minimizată. Acesta este fixat, rămâne constant pe tot parcursul execuției și valorile obișnuite sunt

de ordinul $\{0.01, 0.001, 0.0001, \dots\}$. Totuși, dacă folosim o valoare mare, apare riscul de a face pași prea mari și să ratăm cu totul minimul, iar dacă folosim o valoare mică, dispare acest risc, însă convergența ar necesita mult mai mult timp din cauza pașilor foarte mici.

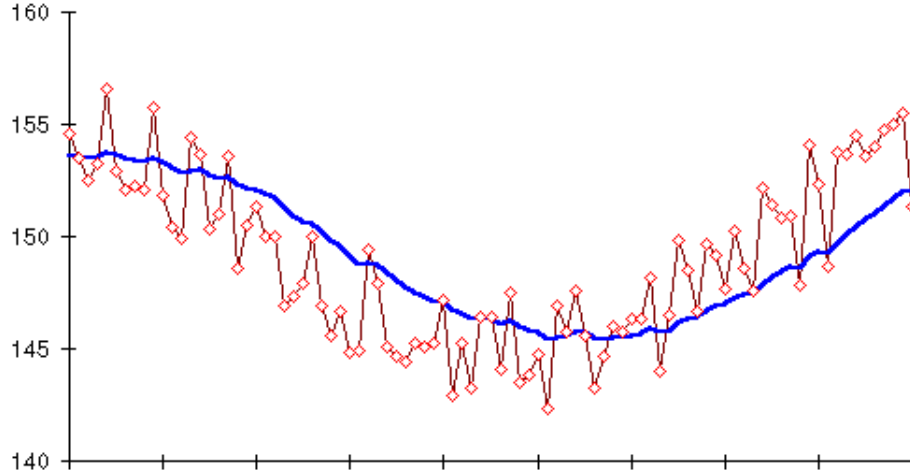

Problema de optimizare din cadrul regresiei logistice este una convexă iar algoritmul Gradient Descent face o treabă bună în a minimiza costul J , neavând inconveniența minimelor locale.

3.2.2 Momentum

În următoarele 3 puncte vom prezenta îmbunătățiri aduse algoritmului inițial, ce au ca efect scăderea timpului necesar pentru convergență. Prima dintre aceste îmbunătățiri se numește *Momentum* și are la bază conceptul de medii ponderate exponențiale.

Fie un set de puncte într-un plan $\{p_0, p_2, \dots, p_n\}$. Prin folosirea acestor medii, se poate aproxima eficient, un drum ce începe din p_0 , se termină în p_n și trece prin toate cele n puncte.

Drumul complet de la p_0 la p_n (linia roșie) și drumul aproximat (linia albastră)

Linia albastră este dată de următoarea regulă:

$$v_t = \begin{cases} 0, & t = 0 \\ \beta v_{t-1} + (1 - \beta)p_t & t > 0 \end{cases} \quad t = \overline{0, n}$$

Aceste idei se pot implementa în cadrul algoritmului original Gradient Descent pentru a grăbi convergența astfel:

Algorithm 2 Gradient Descent with Momentum

$v_{dW} = 0 \ v_{db} = 0$

2: **while** stopping condition **do**

$$dW = \frac{\partial J(w,b)}{\partial w}$$

4: $db = \frac{\partial J(w,b)}{\partial b}$

$$v_{dW} = \beta v_{dW} + (1 - \beta)dW$$

6: $v_{db} = \beta v_{db} + (1 - \beta)db$

$$W = W - \alpha v_{dW}$$

8: $b = b - \alpha v_{db}$

În această versiune mai apare încă un hyper-parametru β , însă acesta are valoarea 0.9 și este rar modificat.

Pașii făcuți de algoritmul original Pașii făcuți când se folosește Momentum

3.2.3 RMSProp

Algorithm 3 RMSProp

$s_{dW} = 0$ $s_{db} = 0$

while stopping condition **do**

3: $dW = \frac{\partial J(w,b)}{\partial w}$
 $db = \frac{\partial J(w,b)}{\partial b}$
 $s_{dW} = \beta s_{dW} + (1 - \beta)dW^2$
 6: $s_{db} = \beta s_{db} + (1 - \beta)db^2$
 $W = W - \alpha \frac{dW}{\sqrt{s_{dW} + \epsilon}}$
 $b = b - \alpha \frac{db}{\sqrt{s_{db} + \epsilon}}$

RMSProp își propune să micșoreze oscilațiile în direcții divergente de locația minimului, făcute de Gradient Descent prin modificarea cu valori foarte mici a parametrilor ce duc spre direcții neoptime.

3.2.4 Adam

Adam combină Momentum și RMSProp într-un singur algoritm oferind, în majoritatea cazurilor, un rezultat mai bun decât cele 2.

În acest caz, există 3 hyper-parametrii α , β_1 , β_2 . Dacă $\beta_1 = 0.9$ și $\beta_2 = 0.99$ sunt valori standardizate și foarte rar schimbate, α reprezintă cel mai important hyper-parametru și cel care are efectul net cel mai mare. Din această cauză, căutarea unei valori cât mai bune pentru acesta este un proces necesar pentru a obține o performanță bună.

Algorithm 4 Adam

$$v_{dW} = 0 \ v_{db} = 0 \ s_{dW} = 0 \ s_{db} = 0$$

while stopping condition **do**

On iteration t

$$4: \quad dW = \frac{\partial J(w,b)}{\partial w} \quad db = \frac{\partial J(w,b)}{\partial b}$$

$$v_{dW} = \beta_1 v_{dW} + (1 - \beta_1) dW \quad v_{db} = \beta_1 v_{db} + (1 - \beta_1) db$$

$$s_{dW} = \beta_2 s_{dW} + (1 - \beta_2) dW^2 \quad s_{db} = \beta_2 s_{db} + (1 - \beta_2) db^2$$

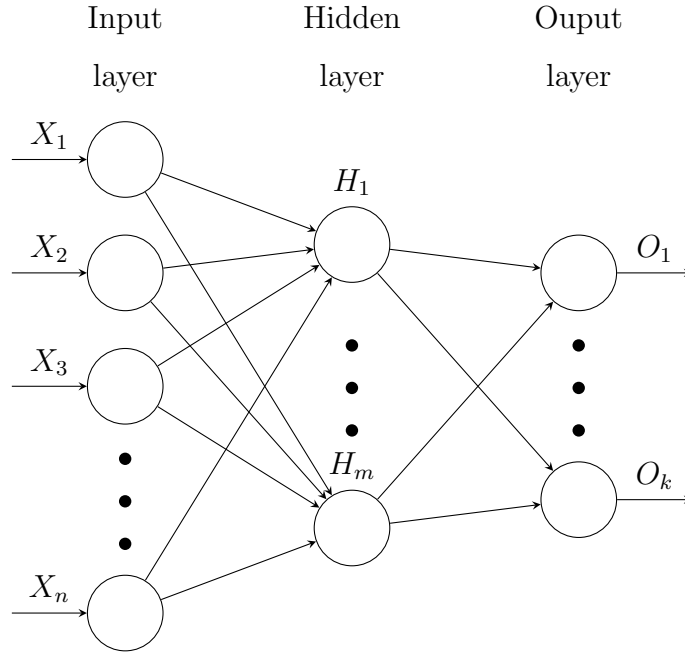
$$v_{dW}^{corrected} = \frac{v_{dW}}{1 - \beta_1^t} \quad v_{db}^{corrected} = \frac{v_{db}}{1 - \beta_1^t}$$

$$8: \quad s_{dW}^{corrected} = \frac{s_{dW}}{1 - \beta_2^t} \quad s_{db}^{corrected} = \frac{s_{db}}{1 - \beta_2^t}$$

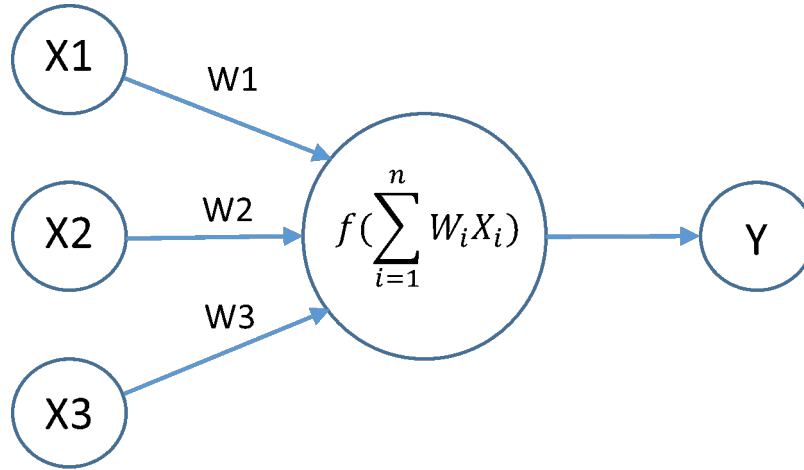
$$W = W - \alpha \frac{v_{dW}^{corrected}}{\sqrt{s_{dW}^{corrected} + \epsilon}} \quad b = b - \alpha \frac{v_{db}^{corrected}}{\sqrt{s_{db}^{corrected} + \epsilon}}$$

3.3 Rețele neuronale

3.3.1 Structură și notații

Imaginea de mai sus reprezintă o rețea neuronală clasică și, la nivel înalt, are 3 componente principale. Un *input layer*, unul sau mai multe *hidden layers* și un *output layer*. Informația pornește de la input către output fiind procesată pe parcurs și la baza întregii construcții se află *neuronul*, reprezentat în figură prin cerc.

Un neuron

Fie $x = [x_1, x_2, x_3]$, $w = [w_1, w_2, w_3]$ $x, w \in \mathbb{R}^3$ și $b \in \mathbb{R}$ (omis în figură). Operațiile care se fac în cadrul unui neuron sunt:

1. $z = w^T x + b$

2. $y = f(z)$

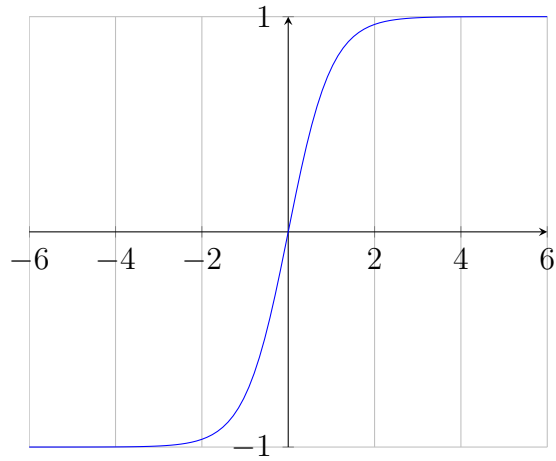
În care vectorul w și numărul b sunt parametrii, x este un vector input și y se numește valoarea activării neuronului, f fiind funcția de activare.

Se observă că dacă înlocuim f cu funcția sigmoid $\sigma(z) = \frac{1}{1 + e^{-z}}$ obținem fix modelul regresiei logistice, el putând fi interpretat ca o rețea neuronală cu un singur neuron.

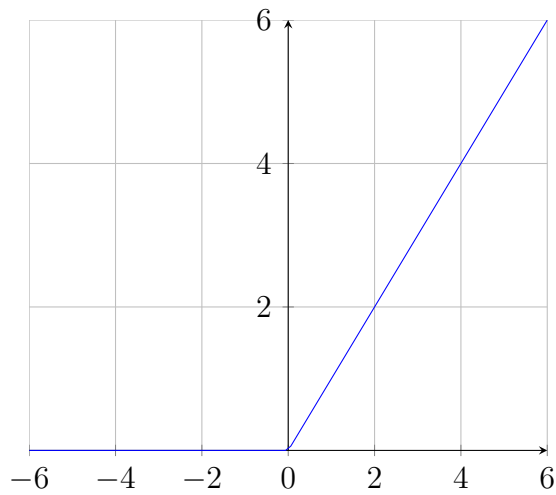
3.3.2 Funcții de activare

Am văzut cât este de simplu să obținem regresia logistică dacă înlocuim funcția de activare cu funcția sigmoid, însă există și alte opțiuni consacrate pe langa aceasta.

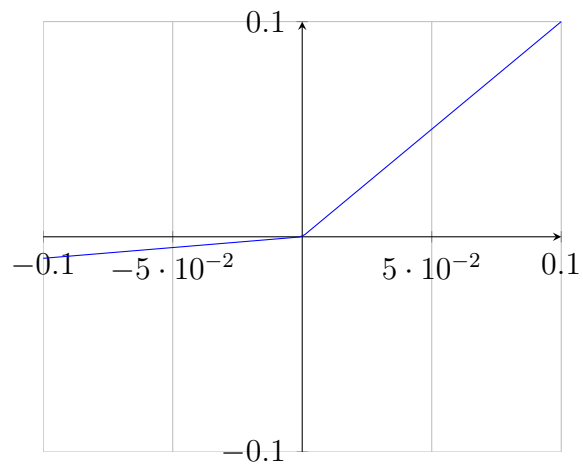
1. Funcția tangentă hiperbolică (Hyperbolic tangent): $\tanh(z) = \frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}}$

2. Rectified Linear Unit (ReLU): $relu(z) = \max(z, 0)$

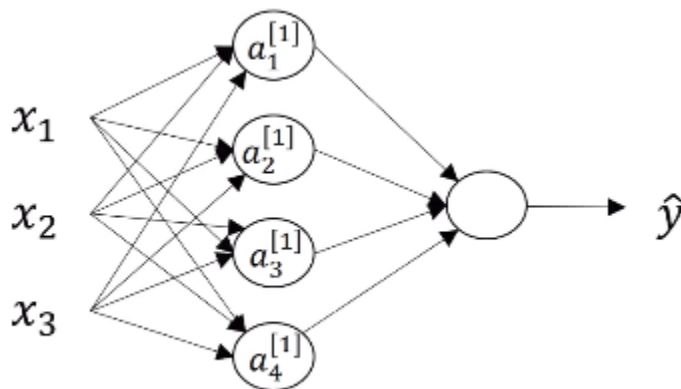

3. Leaky ReLU: $leakyReLU(z) = \max(z, 0.01z)$

3.3.3 Propagarea înainte (Feed-Foward Propagation)

În această secțiune vom studia operațiile ce intervin când informația parcurge traseul *input-output*. Fie următoarea rețea neuronală:

Modelul nostru primește ca date de intrare un vector $x \in \mathbb{R}^3$, are un *hidden layer* cu 4 neuroni și va oferi ca *output* un număr real. Vom folosi notațiile:

- $x \in \mathbb{R}^3 \rightarrow$ vector de input.

$$x = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}$$

- $a_t^{[l]} \rightarrow$ Activarea neuronului t din layer-ul l .
- $W^{[1]} \in M_{4,3}(\mathbb{R}) \rightarrow$ Matrice ce conține parametrii w pentru fiecare neuron din primul layer pe câte o linie.

$$W^{[1]} = \begin{bmatrix} w_{11} & w_{12} & w_{13} & w_{14} \\ w_{21} & w_{22} & w_{23} & w_{24} \\ w_{31} & w_{32} & w_{33} & w_{34} \\ w_{41} & w_{42} & w_{43} & w_{44} \end{bmatrix}$$

- $W^{[2]} \in M_{1,4}(\mathbb{R}) \rightarrow$ Matrice ce conține parametrii w pentru fiecare neuron din ultimul layer pe câte o linie.

$$W^{[2]} = \begin{bmatrix} w_{11} & w_{12} & w_{13} & w_{14} \end{bmatrix}$$

- $b^{[1]} \in \mathbb{R}^4$ $b = [b_1, b_2, b_3, b_4] \rightarrow$ vector ce reține parametrii b pentru fiecare neuron din primul layer.
- $b^{[2]} \in \mathbb{R}$ $b = [b_1] \rightarrow$ vector ce reține parametrii b pentru fiecare neuron din ultimul layer.

Astfel operațiile ce se produc în propagarea *input – output* sunt:

1. $a^{[0]} = x$ considerăm x valorile de activare a layer-ului de *input*.
2. $z^{[1]} = W^{[1]}a^{[0]} + b^{[1]}$
3. $a^{[1]} = f(z^{[1]})$
4. $z^{[2]} = W^{[2]}a^{[1]} + b^{[2]}$
5. $a^{[2]} = f(z^{[2]})$
6. $\hat{y} = a^{[2]}$

$a^{[2]}$ reprezintă valoarea finală, fiind activarea layer-ului de *output*, iar f este o funcție oarecare de activare.

3.3.4 Funcția de cost

3.3.5 Propagarea înapoi (Backpropagation)

3.3.6 Erori la validare și la testare

Bibliografie

- [1] Alex Krizhevsky, Ilya Sutskever, Geoffrey E. Hinton *ImageNet Classification with Deep Convolutional Neural Networks* 2012.
- [2] Yann LeChun, Leon Bottou, Yoshua Bengio, Patrick Haffner *Gradient-Based Learning Applied to Document Recognition* 1998.
- [3] Jaume Amores *Multiple Instance Classification: review, taxonomy and comparative study* Computer Vision Center, Computer Science Department, UAB, Spain 2013.
- [4] <https://www.kaggle.com/c/yelp-restaurant-photo-classification>